

1991 йил 1 сентябрдан
чиқа бошлаган

ЗАФАР МУБОРАК, ЎЗБЕК ДЕҲҚОНИ!

Шахсан мен қишлоқ хўжалигини юксалтириш, шу заминда яшаётган одамларнинг ҳаётини фаровон, оғирини енгил қилишни ўз фаолиятимнинг асосий мазмуни, деб биламан ва бу масалани Ватанимизнинг нафақат бугунги, балки эртанги тақдири билан чамбарчас боғлиқ ҳолда кўраман.

**Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ислом Каримовнинг “Ўзбекистон пахтакорлари ва барча меҳнаткашларига” йўллаган табригидан.**

Тасанно!

Мамлакатимиз бўйлаб таралган хушхабар кўнгилларимизни шод этди, фахр ва гурур туйғуларига тўлиб тошдик. 1 миллион 440 минг гектар ерда гўза парвариш қилган пахтакорларимиз қисқа муддатда 3 миллион 600 минг тоннадан ортиқ хирмон уйишга муваффақ бўлишди. Ўртача ҳосилдорлик 26 центнерни ташкил этгани, яъни ҳосилнинг 85 фоиздан зиёдроғи биринчи навларга топширилгани эса ўзбек деҳқонининг азму қароридан, йил ўн икки ой тер тўкиб қилган меҳнати бесамар кетмаганидан далolat, қолаверса, мамлакатимизда кўрбошимиз раҳбарлигида қишлоқ хўжалигида изчил илохотлар олиб борилаётгани — ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, серхосил ва эртапишар пахта навларини яратиш, қишлоққа, жумладан, пахтачиликка замонавий технологияларни олиб кириш, фермер хўжалиқларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш йўлидаги сиёсат натижасидир.

Мамлакатимизнинг юксак пахта хирмониغا Қорақалпоғистон Республикаси, Самарқанд, Қашқадарь, Бухоро, Андижон, Сурхондарь ва Жиззах вилоятлари деҳқонлари айниқса салмоқли улуш қўшдилар. Жойларда теримчиларга терган пахтаси учун ҳар 5 кунда иш ҳақи тўлаб турилгани ҳам суръатининг юқори бўлишини таъминлади.

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон пахтакорлари ва барча меҳнаткашларига

табригида таъкидланганидек: **“Пахтачиликда сўнгги йилларда эришаётган бундай ютуқларимиз ҳақида гапирганда, аввало, халқимизга азалдан мансуб бўлган омилкорлик, ишнинг кўзини билиб меҳнат қилиш, ўз ери, ўз юртига меҳр қўйиб, эртанги кунга ишонч билан яшаш туйғуси, ҳаётга фаол муносабатнинг кучайиб бораётгани, мухтасар айтганда, одамларимиз онгу тафаккурида юз бераятган муҳим ўзгаришларни алоҳида таъкидлаш лозим”.**

Дарҳақиқат, рентабеллик даражаси паст, ерга, ишга муносабат меҳрсиз бўлган ширкат хўжалиқлари негизда фермер хўжалиқларининг ташкил этилиб, ернинг ҳақиқий эгаларига берилгани эришилаётган ютуқлар омилидан биридир. Ўзбекистон пахтачилиги тарихида биринчи марта бу йилги ҳосил 100 фоиз фермерлар томонидан етиштирилгани ҳам шуни исботлаб турибди. Фермер хўжалиқларининг моддий-техника базаси ҳақида гап кетганда эса, биринчи галда, уларни минерал ўғитлар, ёқилгимойлаш материаллари билан таъминлаш борасида хизмат кўрсатиш тизими шаклланигани, иккинчидан, улар ўз даромадлари ҳисобидан ва лизинг асосида қишлоқ хўжалиқ техникаси харид қилиш имкониятига эгаллигини таъкидлаб ўтиш лозим. Биргина жорий йилнинг ўтган даврида фермерларимиз томонидан ўз даромадлари, банкларнинг кредитлари ва лизинг ҳисобидан 1000 донадан ортиқ гилдиракли трактор, сал-

кам 1000 дона культиватор, 700 дан зиёд чигит экиш севялкаси, 250 дан ортиқ занжири хайдов тракторлари сотиб олинди. Хуллас, худудларимизда иқтисодий бакуват, керакли техника воситаларига эга бўлган, камидан 20-30, баъзи ҳолларда эса 50-100 кишини иш билан таъминлаб, уларнинг рўзгорига барака киришига, эртанги кунга умид ва ишонч билан қарашларига имкон яратаятган, даромаддан қишлоғидаги мактаб, шифохона, болалар боғчасига, кам таъминланган оилаларга ҳомийлик ёрдами кўрсатаётган фермерларимиз сафи йил сайин кенгайиб бораёттир.

Яна бир муҳим жиҳат ўзбек пахтасининг сифати ва рақобатга бардошлилиги билан жаҳон бозорида ўз нуфузини ошириб, мустаҳкам ва муносиб ўрин эгаллаб келаётганидир. Жумладан, шу йил сентябрь ойида мамлакатимиз пойтахтида бўлиб ўтган III Халқаро пахта ярмаркаси ва IV Халқаро пахта ва тўқимачилик конференциясида дунёнинг 34 давлатидан 250 та компаниянинг 450 дан ортиқ вакиллари иштирок этишди. Бугун республикамизда 400 минг тонна пахта толасини сақлаш имкониятига эга бўлган 21 та иختисослашган терминаллар ва 5 та омбор фаолият кўрсатиб, улар ҳар томонлама жаҳон андозларига тўла мос келади.

Индонезиянинг мамлакатимиздаги фабрикада ва мухтор элчиси Сжахрил Сабаруддиннинг “Region.uz” ахборот хизмати муҳбири билан суҳбатда таъкидлашча, унинг мамлақати ҳар йили Ўзбекистондан 10 миллион АҚШ долларидан ортиқ маблағга пахта толаси сотиб олади. “Ўзбек пахтасининг сифати юқорилиги эса бу кўрсаткиччи янада ошириш учун асос бўлиб хизмат қилиши шубҳасиз”, деб ҳисоблайди элчи жаноблари. Ўзбек пахтаси ҳақидаги бундай ижобий фикрларни хорижлик мутахассислар кўплаб билдиришмоқда.

Пахтакорларимиз эришган улкан меҳнат ғалабаси, Президентимиз табригида таъкидланганидек, Ўзбекистоннинг иқтисодий қудрати ва салоҳиятини янада юксалтиришга хизмат қилиши аниқ. Зафар муборақ, азиз пахтакорлар!
Д. ИБРОҲИМОВ

21 октябр—ўзбек тилига Давлат тили мақоми берилган кун

ЎЗБЕК ТИЛИМ—ЖОНУ ДИЛИМ, ГУРУРИМ, ИФТИХОРИМ!

Мустақиллик шарофати билан қадриятларимиз қаддини ростлади. Дилимизу тилимизга эътибор ошди. Корхона, ташкилотларда иш юритиш Давлат тилида олиб бориладиган бўлди. Мактабларда она тилини ўқитиш соатлари анча кўпайди, русийзабон мактабларда ўзбек тили 1- синфдан ўтила бошлади. Тил байрамларини ўтказиш анъанага айланди. Энг қувонарлиси, юртимизда яшайдиган республиканинг бошқа миллат вакиллари она тилимиз-ўзлари яшайдиган давлат тилини иштиёқ билан ўргана бошладилар. Президентимиз таъкидлаганларидек, она тилининг буюк аҳамияти шундаки, у маънавият белгиси сифатида кишиларни яқин қилиб, жипслаштиради.

Буларнинг барчаси кўнгилни шод қилади, қаддимизу қадримизни юксакларга кўтарди. Фарзандларимиз она тили билан бирга икки-уч тилда бийрон гапаштиларини кўриб дилинг яйрайди, гуруру-ифтихор туюсан қалбингда. Бу ҳам мустақиллик шарофати, истиқлол берган неъматлардан бири.

Яқинда бир даврада—Болам француз, инглиз тилини сувдай билади”,- деб қолди бир аёл.

- Офарин, - дедим қувонч билан. - Чет тилларини нукул “аъло”-га ўқийди-ю, она тилидан “тўрт”,- деди у яна. Бир лаҳзада ҳафсалам пир бўлди.

Ўдимга машхур авар шоири Расул Ҳамзатовнинг Россия матбуот нашрларидан бирида босилган интервьюси тушди. Расул Ҳамзатов Францияда бўлганида тақдир тақозоси билан у ерларга бориб, уйланиб, қолиб кетган миллатдоши, расом йиғит билан учрашади. Шоир Ватанига қайтгач, ўша йиғитнинг онасини излаб топиб, ўғли билан учрашганини айтади.

Йиғитнинг онаси шоирни тинглаб ўтириб: -Уғлим сиз билан қайси тилда гаплашди? -деб сўрайди.

- Француз тилида, -жавоб беради шоир.

Бу гапни эшитган она, меҳмондан уэр сўраб, “ҳозир” дейди-да, уйга кириб, қора румол ёпишиб чиқади. Аварлар одати-га кўра энг яқин кишиси вафот этганлар шундай қилишаркан. Тилини йўқотган ўғлини она ўлидига чиқарган экан. Бу ҳам одамни мушоҳада қилишга ундаши табиий. Тилнинг қудрати ҳақидаги қуйидаги ривоятга эътибор беринг-а. Қадим-қадимларда оқил ва одил бир одамнинг сулув қизи бўлган экан, шу қизга икки йиғитнинг

ишқи тушибди. Қиз уларнинг қайси бирига кўнгил беришини билмай қолибди. Йиғитлар қизнинг висолига эшитиш илинжида елиб-югураверишибди. Ниҳоят, қиз уларга шундай дебди: “Мен, юрт фарзанди бўла оладиган ўғилга она бўлишни истайман. Уни қандай тарбиялашга қодирликларингни билишим керак. Ана шунга қараб сизларга қароримни айтман”. “Бу иш фақат менинг қўлимдан келади. Мен унга илм ўргатаман, риёзиётдан, фалакиётдан сабоқ бераман. Сиёсат билан шугулланади. Ажнабий тилларни эгаллайди. Оламга донг тара-тади”, дебди биринчи йиғит.

Навбат иккинчисига келганда, у айтибди, “Авлоддан-авлодларга мерос қоладиган асосий бойлик-тил. Она тили бор экан, Ватан бор. Халқнинг умр ўлчовини тили белгилайди. Дунёдаги бор гўзаллик ва сеҳрли она алласини эшит-моқлик бахти тил бағрида. Мақсадимни англагандирсан? Мен ўғлингни тилига хиёнат қилмасликка, қўшиқ, эртак, достонлар айтиб, мана шу она тилимиз учун жонини ҳам аямасликка ўргатаман”.

Бу гаплардан олим йиғит қаҳқаҳа уриб қулиб, рақибини ақли пастликка айблабди. Ўртадаги тортишув жанжалга айланибди. “Жанжаллашманглар, - дебди қиз. - Юртада улуг доғишманд бор, ўшанинг хузурига борамиз. Ҳаммаси ўша жойда ҳал қилинади. Унинг ҳукми мен учун қонун бўлади”. Доғишманд ёнига боришибди. У низо кўзгаган барча гап-сўзларни тинглабди-ю, “ақли паст” деб камситилган йиғитга дебди: “Қиз сени севадимийўқми, билмайман. Лекин оталик шарофига сен лойиқсан...” Қиссадан ҳиссани ўзингиз чиқаринг...

Рус шоираи Инна Лиснянская: “Менинг Ватаним-рус тили”,- деган эди. Ўзбекистонимиз буюк келажак сари дадил одимлаётган дамларда, келажакимиз саналмиш болаларимиз турли тилларни мукамал ўрганишини, бийрон-бийрон сўзлашини. Лекин чевараларимиз ҳам, уларнинг чеваралари ҳам она тилимиз ўзбек тилида равон гапирсин, она тилини теран билсин ва улар ҳам: “Ўзбек тилим-жону дилим, гурурим, ифтихорим”, дейишсин...

Бахшанда БОЛТАЕВА,
Бухоро вилояти,
Ғийувон шаҳри.

Оиламиз меҳмони

дга колхоз раислари тайёрлаш мактабига юборганлар. Уни тугатиб, туманимизга агроном бўлиб қайтдим. Аммо бу мутахассислик бўйича жой йўқлиги учун “зоотехник” бўлиб ишлаш бошладим. Чорвани миридан-сирига ча ўргандим. Молларга махсус туғруқхоналар қурдириб, тунги навбатчилик ташкил қилдим. У ерга хизматчилар оғзиларида никоб билан киришларини тартибга киритдим. Фер-

даланмасак, ўзимизга қийин бўларди. Бундай пайтда 1-2 сувчининг қўли калталик қилади. Улар қаторига туриб, қўлга кетмонни олиб, ўзим ҳам эгатларга сув тарашига тушдим. Қанча ишлаганимни билмайман, бундай ён-веримга қарасам, йўлдан ўтган-кетганлар ҳам машиналаридан тушиб, биров кетмон, яна биров қўли билан, кимдир таёқ олиб, экинларга сув очишяпти. Ҳаш-паш дегунча 30 гектар ерга оби-ҳаёт берилди. Эртаси нафақадаги сувчи отахонларимиз ҳам қўлга кетмон олиб далага чиқишибди. Ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил кўтардик, гал-

ЗАМОНАМИЗ ҚАҲРАМОНИ

Сухбатдошимиз-“Ўзбекистон қаҳрамони”, “Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими”, Сурхондарё вилояти Денов тумани “Элита” галла уруғчилик хўжалиги раҳбари Иброҳим ФАЙЗУЛЛАЕВ

- Иброҳим ака, мустақиллик шарофати билан юртининг асл ўғлонлари юзага чиқди. Сиз “Ўзбекистон қаҳрамони” унвонига сазовор бўлдингиз. Албатта, бунинг ботинида ибратли ҳаёт, заҳматли меҳнат ва бир талай ютуқлар жамланмаси мужассам. Шундаймасми?

- Албатта. Ўзим оддий оилада ўсганман. Онам- колхозчи, отам- эл журматини қозонган касиб-“уста Файзулла” бўлганлар. 5 ўғил, 5 қизнинг каттаси эдим. Отам 18 та тегирмонга тиш қўярдилар. Шунинг учун битта тегирмон ҳақини отамга беришарди. Отам бу даромадини ҳам (уруш йиллари) қийналганларга тарқатардилар. Ниҳоятда саховатпеша, ҳалол инсон эдилар. Ҳашарлардан қолмас, муҳтожларнинг уйлари таъмирлаб бериш, етим-есирларнинг ҳолидан хабар олишдан чарчамасдилар. Хуллас, меҳнат бор жойда отам бор эдилар... Отам шу қадар меҳнатда тобланган эдиларки, умрларининг охирига дақиқаларида ҳам бардам, тик оёқда юриб туриб оламдан ўтдилар... Улардан бизга меҳнаткашлик, тўғрисиқлик ва қатъийлик мерос қолди...

- Қишлоқ хўжалиги соҳасида хизмат қилаётганингизга 55 йил бўлибди. Албатта, ер билан тиллашиш осон бўлмагандир...

- Қишлоқ хўжалиги шу қадар кенг соҳаки, бу ҳудудни кашф эттиш учун ҳаётини, табиатни борича сева олиш керак. Ва ундан фақат “олишини” эмас, нимадир беришни ҳам билиш керак. Ушандагина у сизни тўйдирди, обрў-этиборга лойиқ қилади. Самарқанд Қишлоқ хўжалиги институтини тугатиб ишни қорамолчилик фермасида котиблик қилишдан бошлаганман. Армиядан келиб эса отамдан темирчиликни ўргандим. 23 ёшимда раисимиз Курбон Жўраев (ҳозир 80 ёшда): “Ўрнимга раис бўласан” деб, Самарқан-

мада зотдор молларни кўпайтиришга ҳаракат қилдим. Меҳнатларимиз зое кетгани йўқ. Сигирларимиз бошқа фермерларникига қараганда 3-4 баравар кўп сут берадиган бўлди. Чорвачилик менинг асосий соҳамга айланганди. Туманининг бош зоотехниги мен билан суҳбатлашиб, билимимга тан берганди. Унинг маслаҳати билан Тошкент Қишлоқ хўжалиги институтини зоотехниклар тайёрлаш факултетида сиртдан ўқидим. Кейин агроном, туман ва вилоят бош агрономи сингари яна қатор масъулиятли вазифаларда ишладим. 1983 йилдан буён эса Собир Рахимов колхозига раҳбарлик қилиб келдим.

- Иброҳим ака, раҳбарлик санъати ҳам бир мактаб, дейишади...

- Бу ҳақиқат. ...12 болали бир одам яшарди хўжалигимизда. Болалари катта бўлиб қолган бўлса-да, оиласида ҳеч қим ишламасди. Рўзғорига қут-барака кирсин деб, унга бир гектар ер бериб, пиёз эктирдим. Бир куни у ерга борсам, экинлар қаровсиз ўт босиб ётибди. Жаҳлим чиқиб кетди. Уйига бориб, оиладагиларнинг ҳаммасини далага ҳайдадим. Ўзим устида туриб, ўтоқ қилдирдим. Инсон фикрида қатъий ва меҳнатга чидамли бўлсагина нимагадир эришади-да.

Орадан бироз муддат ўтиб, колхоз идорасига башанг қийинган бир одам кириб келди. Ҳурмат билан саломлашиб, ўриндиққа ўтирди. Гаплари маънили, ўзини тутишлари вазмин эди. Ўзини таништирди. Лол қолдим. Бу-доим ҳаётидан нолиб юрадиган ўша “дўстимиз” эди. Меҳнатдан келган даромад уни бутунлай ўзгартириб юборганди. Фарзандлари ҳам ишлаб, ўз ўринларини топшибди, ён-веридигиларга қарашадиган, тўй-маъракадан қолмайдиган бўлишди. Демак баъзи одамларни йўлга солиш учун раҳбардан қаттиққўллик ҳам лозим экан. Яна бир воқеа... 2000 йилнинг ёзида сув жуда тақчил бўлди. Бор сувдан эпини қилиб фой-

ИЖОД-ЮРАК ОҒРИҒИ

Менга бу йил омад қулиб боқди. Неча йиллик орзумига эришдим. «Келажақ овози» мега танлови голиби сифатида Жаҳон тиллари университетининг халқаро журналистика факультетига ўқишга қабул қилиндим. Ижодкор ўз овозига эга бўлиши учун маълум йиллар ижод оламида ўз қаламини чархлаб бориши керак экан.

2000 йилдан бошлаб, “Жиззах овози”, “Жиззах ҳақиқати” газеталарида ва вилоят телерадиокомпаниясида мақола, шеър, лавҳа ва кўрсатувларим эфирга чиқа бошлади. 2001 йилдан бошлаб эса Ўзбекистон телерадиокомпанияси “Ёшлар” телеканалда ёшлар ҳаёти, уларнинг муаммолари билан боғлиқ чиқишлар қилдим. Инсон ҳаётида аниқ бир мақсадни қўя олсагина, бирор натижага эришиши мумкин экан.

“Келажақ овози” мега танлови ҳам бу борада иқтидорли ёшларнинг йўлбошчиси-мега танлови голиби сифатида Жаҳон тиллари университетининг халқаро журналистика факультетига ўқишга қабул қилиндим. Ижодкор ўз овозига эга бўлиши учун маълум йиллар ижод оламида ўз қаламини чархлаб бориши керак экан.

Республика босқичига йўлланма олган 280 нафар голиблар орасидан саралаб олинган 40 нафар иқтидорли ёшлар қаторида меннинг ҳам борлигим журналистикага бўлган меҳр-муҳаббатимни янада оширди. Бу эса нафақат ўзим учун, балки, оила-аъзоларим, ҳамқишлоқларим учун ҳам қувончли бўлди.

Бугун менга билдирилган мана шу юксак ишонччи ўзимнинг меҳнатим билан оқлашга ҳаракат қиламан. **Назира БОЙМУРОДОВА**

СОҒЛОМ БОЛА - ПОРЛОҚ КЕЛАЖАК

Тошкент вилояти Ўрта Чирчиқ туманида замонавий болалар шифохонаси фойдаланишга топширилди.

Мазкур шифохона “Соғлом авлод учун” халқаро хайрия жамғармаси ва Тошкент вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси ҳамкорлигида ишлаб чиқилган лойиҳа асосида “Ижтимоий химоя йили” Давлат дастурига мувофиқ капитал таъмирдан чиқарилди. Муассасада чақалоқ патологияси, жонлантириш, жарроҳлик бўлимлари, махсус лаборатория, шифокорлар учун ўқув хонаси ва ошхона мавжуд. Шифохона замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Унда қўлаб малакали мутахассислар фаолият кўрсатишади.

Ушбу муассасани фойдаланишга топширишда “Соғлом авлод учун” халқаро хайрия жамғармаси билан доимий ҳамкорлик қилиб келаётган Жанубий Корея Соғлиқни сақлаш жамғармасининг ёрдами беқиёс. Икки мамлакат шифокорлари биргаликда жарроҳлик йўли билан туғма нуқсонни бўлган болаларнинг дардини аритмоқдалар. Бугунгача 15 нафар бемор операцияси муваффақиятли якунланди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари, Хотин-қизлар қўмитаси раиси С. Иномова сўзга чиқди. **Ўз мухбиримиз.**

Ушбу саҳифа Ўзбекистон мустақил босма ОАВ ва Ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди томонидан ажратилган грант асосида тайёрланди. Лойиҳа номи: «Оналик ва болалик муаммолари, Хотин-қизларнинг мамлакат ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги ўрнини ошириш, оиладаги ўзаро муносабатлар»

ҚАДРИЯТЛАРНИ ПУЛЛАШ ХИЁНАТ

Якшанба куни тонг саҳарда дарвоза кўнги-роғи узоқ жиринглади. Хавотир билан юрак ҳовучлаб, кўчага чопиб чиқдим. Дарвоза олдида икки нотаниш аёлни кўриб, хавотирим янада ошди.

Саломлашибок: "Тинчликми?" - деб сўрадим. - Қадимий гилам, сўзаналар, кийим-кечак, соатларингиз бўлса, сотиб олардик, - деди аёлларнинг бири. - Эски китоблар бўлса ҳам олиб чиқинг.

- Қаерликсизлар? - деган саволимга: "Ургутлик", деб жавоб беришди. - Чет элликлар кўлда тайёрланган нодир нусха буюмларни хуш кўришади. Хунармандлар нусха кўчириб олишади, кейин хорижликларга пуллаймиз,-деди иккинчиси.

"Азбаройи тирикчилик важдан юрибди-да шулар ҳам", деб ўзимга-ўзим тасалли берсам-да, кўнглимни нимадир тирнарди. Кун ўтиб, оқшомда яна дарвоза тақиллади. Бу сафар андижонлик аёллар қадимий буюмлар излаб келишган экан. Сумкаларида анча-мунча сўзана, гиламчалар, энгига кашта тикилган қадимий келин кўйлаклари...

Юрагим орзиқиб кетди. Гўё онажоним кўйлаклари, дадажоним кадрлайдиган гиламча-ю, бувижонимдан қолган сўзанани олиб кетишга тўғри келган назаримда. Гапирай десам... ахир улар ҳам сотиб олишган.

Кечқурун бир тўй дастурхони атрофида суҳбат шу мавзуга бориб тақалди-ю, бир бойвучча аёл гапириб қолди:

- Бобо-буви, ота-онамдан қолган эски-туски гилам, ситилиб кетган сўзана-ю, калтачаларни сотиб юбордим. Нима қилишимни билмай, ўтинхонага киритиб кўйгандим, қутулдим.

Ҳа, кейинги пайтларда кимдир замонавий жиҳозларимга соя солади, деб кимдир тирикчилик важдан аждодларидан қолган нарсаларни сотиб юбораяпти. Мустабид тузум даврида ноёб тарихий буюмлар, қадимий қўлёзмаларни зўравонлик билан олиб кетишган эди. Ҳозир фотонусхасига ҳам қанча маблағ тўлаб, не азоб билан етиб, кўзимизга тўтиё қилаяпмиз.

Мустақилликка эришгач, бобо-бувиларимиз кўзлари кўкариб қутган истиқлол шарофати ила қадриятларимиз қаддини ростлаган бир пайтда қадриятларимиз рамзига айланган баҳоси пул билан ўлчанмайдиган миллий гуруримиз, ота-боболаримиздан қолган мерос сифатида эъзозланиши лозим бўлган нарсаларни пуллаш хиёнат эмасми?!

Онам раҳматли дастурхон йиғиштирилгач, гиламни силаб-силаб нон ушоқларни териб олардилар. Эсланг, кўз олдингизга келтиринг-чи. Сизнинг бувингиз ё баъзан соатлаб тикиламан. Ота-онанинг қариси бўлмаганидек, улардан қолган буюмларнинг ҳам эскиси бўлмайди, ахир.

"Эски китоблар бўлса ҳам оламиз", деб нописандлик билан гапирадиган ва уларга бундай китобларни пуллаб юборадиганлар китоб эскирмас бойликлар сирасига киришини наҳот билишмасам?..

Тарихий буюмлар, халқ амалий санъати намуналари ким томонидан яратилганидан қатъи назар умумхалқ мулки, миллий қадрият, қадриятлар эса бебаҳодир.

Ота-бобо, она-бувиларимиздан қолган қадимий нарсалар бизга мерос. Уларни кўз қорачиғидек асраб-авайлаб, авлодларга етказиш ҳар биримизнинг фарзандлик бурчимиз. Ҳар бир буюмда ота-оналаримиз бармоқ излари, кўз нурлари қолгани учун ҳам азию муқаддас. Шу боис оилангиз бебаҳо бойлиги сифатида хонадонингиз тўрида асранг уларни. Шунда қадрдонларингиз руҳи ҳам шод бўлади.

**Бахшанда БОЛТАЕВА,
Бухоро вилояти,
Ғиждувон шаҳри.**

XI. ҚҮРС ЭР

ҚҮРС — гап-сўзи дағал, муомаласи тўнғ, қилиқлари совуқ, сўконғич одам.

ҚҮРСЛИК — шу таърифлар феъл-атворига сингиб кетган эр-как амали.

Қўрслик ҳукмрон бўлган уйда ҳеч қачон ҳаловат, хотиржамлик бўлмайди, бу хонадондан тинчлик-тотувлик ўз ўтиради. Самимий муносабат сохта муомалага айланиб кетади. Бўлган муҳаббат ҳам барҳам топади. Меҳр-оқибат кетади. Оиладаги, эр-хотин ўртасидаги ёлғон мулоқот, ёт муносабат кўнгиллари музлатиб қўяди. Қўрс ота болаларини ҳам, хотинини ҳам ўзидан бездиради. Кўни-кўши, таниш-билиш ундан кўзини опқочади. Қариндош-уруғлар оёғини тортади. "Ушанинг совуқ гапини эшитиб нима барака топдим", - дейди, этак силтади. Яқин туғишганлар бўлса, юз-хотир важдан бир илож қилиб тўй-ҳашамад нариддан бери келиб кетади. Ишхонадагилар эса "юзма-юз келиб қолишдан Худо асрасин", - дейди, тўғри йўлидан

бўлган. Борди-келди қилишмай кўйганига анча бўлган. Фоқилнинг бадфеъли туфайли оила чеккага чиқиб қолган. Бадфеълнинг бети қора, деб бекорга айтишмайди...

Кунларнинг бирида нима бўлди-ю, ота-онамни кўриб келай, улар ганимат бўлиб қолди, деган андишада Туманой қизлик уйига кетди. Фалокат оёқ остида, деганларидек, ўша ерда айвон зинасидан тушаётган оёғини ноқоб қўйди чамаси, у йиқилиб тушди. Тиззаси қаттиқ шикастланди. Оғриқнинг зўридан Туманой оёғини боса олмади. Ота-она хижолатда қолди. Отаси энди куёвимга нима, дейман деб минг хаёлга борди. Итининг феъли эгасига маълум деганларидек, куёвининг феъл-атвори унга маълум эди-да. Кўп андиша қилиб, қизининг зўри билан қўшинининг машинасида куёвининг уйига олиб келди. Гофил уйда экан, хотинини бу аҳволда кўриб жон-пони чиқиб кетди. Унга ачинаш ўрнига дарғазаб бўлди. У: "Мен айтган эдим бу ярамас хотинга, нима қилсан ота-онангникида? Уйда кўмилиб ўтирсанг бўлмайдами?,-деб. Мана, эр рози бўлмаган жойга боришинг оқибати.

кўрс эрга сабр-тоқат қилиб келиши элга ёйилган Туманой инқиллаб-синқиллаб ҳовлидан тахта қаровотга чиқиб ётиб олди. Уч қиз мактабдан келишди. Улар онасини бу аҳволда кўришди-ю: "Ой-ижон, нима бўлди сизга?" дейиш-иб дардкашлик қилишди. Қизларнинг бори айниқса шунақа пайтда билинади. Каттаси онасига қаради. Чой-пой тайёрлади, ўртанчаси уёқ-буёқларни йиғиштиришга тушиб кетди. Кичиги укасини кўтариб олди. Гофил мол-ҳолларга қарашга тутинди. Уларни ҳам "ҳаром ўлдан-ҳаром ўлга" солди. Нималардир, деб гулдирди, сўқинди. Кечаги куни қизлари юлиб келган ўтлардан солиб "мана заҳарларингга еб турларинг",-деди. Моллар уни хуш кўрмагандай уёқ-буёққа шох ташладилар. Типирчиладилар. Думларини кўтариб силкитдилар. Гофил яна гўлдираб ўзича уларни койиди. Сўнг картошка чопигага кетар экан, қизларига: "Ҳой, зан-гарлар, ўт юлиб келиш эсларингдан чикмасин, нақ кўрасанлар, мендан",-деб тайинлаган бўлди.

ЭР-ХОТИНЛАР

бурилиб кетади...

Бундай уйга файз қирмайди. Унда барака бўлмайди. Хонадон доимо ҳувиллаб туради, балки унда хайр-сиз сукунат ҳукм суради. Катталар турмушда рўшнолик кўрмайди. Кичиклар индамас, қулмас, йиғламас бўлиб ўсади. Оилада қиз болалар аксарияти қув бўлиб эсини танисалар, ўғил болалар шум бўлиб воёга етадилар. Том маънода бахтсиз оилалар шулардан чиқади. Қўрс муомала, тўнғ гап-сўз, пичир-пичир сўқиниш нафақат ҳаммининг, балки ит-мушуқларнинг ҳам, мол-ҳолларнинг ҳам жонига тегади. Ҳатто, сигир-бузоқлар маърамай қўяди. Ҳамма-ҳаммадан, ҳамма ўзи-ўзидан ҳадиксирайдиган бўлиб қолади. Қўрс одамнинг таъсир амали шу даражада касофатли бўлади...

Бундайларнинг хонадониде ҳуш-чаққақликни, ўйин-кулгини камдан-кам кўрсиз. Туғилган кунлар нишонланмайди. Байрамлар тантанасиз ўтади. Радио овози умуман эшитилмайди. Куй-қўшиқлар садо бермайди. Уйда мотам бўлмаса-да, аллақандай мотамсаро руҳ кезиб юради. Қисқаси, қўрсликка қуришган ҳаёт бу-ярим ҳаёт. Бахт-саодатли турмуш ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин эмас.

Яна бир гап. Қўрснинг сўконғичдан фарқи шуки, сўконғич икки гапиде бир сўқиниб қўяди. Ўзига ёқмаган, нотўғри иш қилган одамни баралла сўқади. Қўрс эса тўнғлик, қўпол гапдан бошқасини билмаслик орқасида сўқинишга одатланиб қолган бўлади. Кўлдан-кўп холларда у пичирлаб, мингирлаб сўқинади. Борди-ю, у зарда билан баланд овозда сўқинса, ҳар қанақа сўконғичнинг сўқканидан ўтиб кетади. Эшитган одам бунга чидаб тура олмайди.

Энди бир маҳалладаги бир оила ҳақида гапириб берсам. Оила хо-жасининг исми Гофил, бекасининг исми Туманой. Бу оилада уч қиз, бир ўғил яшаб келади. Тўғрисини айтсам, уларни яшаб келади, дейиш қийин. Кун кўриб келади, деса-ми ростини айтган бўламан. Чунки бу хонадонда эр кун бўйи арзир-арзимас нарсаларга тўнғиллагани-тўнғиллаган. Хотин бечорига қўрслик қилмаган бирон кун ҳам, тун ҳам йўқ. Қўшнилари хайрон, таниш-билишлар лол. Қариндош-уруғларнинг ундан ҳафсаласи пир

ТОИФАСИ

Бундан кўра иккала оёғини синдириб келса бўлмасмиди. Биратўла қутилардим- кўярдим,-дея сўқиниб кетди. Қайнатаси куёвининг, юқорида айтиб ўтганимиздек, қайсарлигини, тундлгини биларди. Нима қилсин, ҳозир ўзи ёниб турганида бир нарса деса, эшитадиганини эшити-ди. Яхшиси, тишини тишига қўйиб турсин. Бу кажбахс куёвини биринчи марта кўриши эмас. Қизини унга берибдики, бундай гаплар бирда бўлмаса, бирда қулоғига чалиниб туради. Шу боис қиз бериб барака топмаган ота ўзича хайрлашган бўлди-да, орқасига қайтиб кетди. Шу пайт Олапар эгасини юпатиб қўймоқчи бўлди, қулоқларини орқасига қисиб турмушғини чўзиб келган эди, уни Гофил бир тепди. Ит "турқин курсин" дегандай кўзини гилай қилиб тоқнинг орқасига бориб ётиб олди. Яхшиямки, шу пайт кенжаси-Азиз атак-четак қилиб келиб дадасининг оёғига ёпишди. Гофил уч қиздан кейин кўрган яққаю ягона арзан-дасини қўлига олди. "Хайтовур, сен омон қолибсан. Қўлидан учиб кетмабсан. Нақ уйига ўт кўярдим",-деди, жаҳлидан тушган бўлиб. Гофилдай

"Зангар" нима деганини ўзи ё биларди, ё билмасмиди... У кетди-ю, ҳовли тинчигандай бўлди. Отанинг ҳар кунги тўнғиллашларидани ёки ўзи шундай яратилгандани қизлар у ёқда турсин, мурғаккина Азиз ҳам кўпам хархаша қилмас, гингший-вермасди. Ўтирган ерида ўйин-чоқларини ўйнаб ўтираварди. Бу жиҳатидан у ниҳоятда бардошли, онасига тортган эди, чоғи. Шунинг учун бўлса керак, бувиси уни: "Илоё, онанга ўхшагин, болам",-деб дуо қиларди. Қиз набиралари ҳақида ўйлаганда эса: "Ҳаммасига дош берса бўлади. Аммо қизларнинг бўйи етганда нима бўлади - Худо биллади",-деб ачинар эди... Бу оила шу зайдла кўрс отанинг қилиқлари-ю, тўнғиллашларидан безор ҳолда яшарди. Қўни-қўшинларнинг гапига қараганда бу уйда ҳечам хотиржамлик, хузур-ҳаловат бўлмасди. Отанинг ғазабидан чўчиган она ҳам, болалари ҳам доим елка қисиб яшарди.

Азимжон КОСИМОВ

ТАБРИКЛАЙМИЗ

Жияним МАДИНАБОНУ!
Туғилган кунинг билан табриклайман. Кедажакда ўқимишли, зукко бўлиб ўсгин. Сенга соғлиқ ва омонлик тилайман.
Холанг София.

НОДИРАХОН!
Таваллуа айёминг билан муборак этамиз. Сенга узоқ умр, бахт-саоат, ишларингда муваффақиятлар тилаймиз. Ўйлаган орзуларинг амалга ошсин.
Яқинларинг.

Сингламиз ШОҲИДАХОН!
Туғилган кунинг, яъни мучал ёшинг билан самимий муборакбод этамиз. Дунёдаги эзгу ниятлар сенга ёр бўлсин.
Амманг Хусния.

Дадажонимиз ФУРҚАТ ака!
Таваллуа айёмингиз муборак бўлсин. Сизга узоқ умр, суҳбат-саломатлик, ишларингизда муваффақият тилаймиз. Фарзандаларингиз.

Ҳар гал ўз онамдек яхши кўрганим, алпдай ўғлидан бевақт айрилган 86 ёшли Махфират аям билан узоқ-узоқ суҳбатлашиб, узоқ-узоқ йиғлашиб ўша қадрдон хонадондан чиқар эканман, шоирнинг машҳур сатрлари миямда айланади:
Мен боламнинг етими бўлдим, Табиат шафқатни билмади.
Бу бир кам дунёда ҳеч ким "болам" деб бўзламасин экан. Онахоннинг ишонган тоғи, суянган боғи, суюкли ўғли Ғайратжон Исаев ҳаёт бўлганларида бугун 51 ёшга тулардилар. Фақат тўнғичи Хосиятхонни турмушга узатган. Ҳали Камолахон университетда, Алишерхон мактабда, жажжи Насибохон энди 1-синфга борди - устозимнинг қиладиган ишлари, орзулари жуда кўп эди. Минг афсус-

КУТА-КУТА ЗОР БЎЛДИК...

лар бўлсинки, энди ҳаммаси армонга айланди.
Ғайрат акам падали бузрукворларнинг изидан бориб, юристликни танлаб хато қилмагандилар. Чунки, ҳақиқатгўйлик, ҳалоллик, шижоат она сути билан вужудга кирган, бу мунаввар хислатлар талабалик йилларидаёқ кўпчиликка танитганди. Ёшларига нисбатан устозимнинг дунёқарашлари, тафаккурлари кенг, ҳаётий тажрибалари ҳам мўл эди. Ўзбекистон Миллий университети ёшлар етакчиларидан бири эдилар. Мен Ғайрат акамдан жуда кўп нарса ўрганганман. Яхшилик ва эзгулик, юртга фидоийликни умрининг мазмуни деб билган, ҳар дақиқада кўмакка тайёр, ҳатто ўзлари танимаган одамларнинг тақдирига ҳам бефарқ бўлмаган, бир дунё муаммоларини ҳал қилсаларда, ўзларини ҳеч қачон қаҳрамон деб билмайдиган мард ва камтар, олийжаноб инсон эдилар. Кимлариндир мансаб, бойлик ўзгартиради, дейишади. Ғайрат акам бунақа қарашлардан устун эдилар - масул вазифаларда ишласалар-да, одамгарчилик ва самимиетни биринчи ўринга қўядилар - юксак маънавият ва маърифат соҳиби эдилар. Нафақат қонунчиликни, балка фикх тарихини ҳам мукамал биладиган, фалсафий таҳлил қила оладиган зукко шахс эдилар. Жаҳон адабиёти, ўзбек шеърляти, фалсафа тарихи ва шарқ таботати - ҳамма-ҳамма соҳага баб-баравар қизиқардилар. Раҳматли оталарининг ишларини давом эттириб, кутубхоналарини ҳам янги китоблар билан бойитиб танларидан ўзлари хурсанд бўлардилар. Ҳазрат Навоий, Лутғий, Бобур Мирзонинг ўнлаб газалларини ёд ўқирдилар.
Ғайрат акамнинг бизга избрат бўларли фазилатлари кўп эди. Ўзларига топширилган ҳар бир вазифага масъулият билан ёндошардилар. Шўнинг баробарида таъсирчан эдилар. Ҳар кунлик газета-журналлари мунтазам ўқирдилар. Айниқса, "Оила ва жамият" газетасини яхши кўрардилар. "Ажойиб мақола чиқибди,

уйга бориб оймга, болаларга ўқиб бераман", - дердилар. Ниҳоятда интизомли эдилар. Энг кичкина юмушларни бажаришга ҳам вақт топардилар. Битган ишларни билгилаб кўярдилар, кечиктирмай эгасига жавобини айтардилар. Бировга катталиқ қилишни, такаббурликни билмай ўтдилар. Юраклари хаста бўлишига қарамасдан ўзларини ҳеч аямасдилар. Ғайрат акамнинг ишчанлиги, ҳамма нарсага улгура олишларига ҳаммамизнинг ҳавасимиз келарди. Биз шогирдларига: "Ота-онанинг қадрига етайлик, дуоларини олайлик", деб уқтирдилар. Ўзлари ҳам шунга амал қилардилар. Катта-ю кичик, ҳаммага бирдек эътиборли, меҳрибон эдилар. Ҳеч кимнинг исмини тоқ айтмасдилар, орқасидан ҳам "сиз"лаб, "хон", "жон" деб хурматлардилар. Мен ўша улуг хонадондан кимингиз иши битмай, норизо бўлиб чиққанини эслолмайман. Ғайрат акамнинг маслаҳатлари, фариштамонанд аямизнинг меҳрлари, Дилфуза ке-

ЕТМИШ БАҲОР АЛЁРИ

Истеъфодаги тиббий хизмат подполковниги, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, ҳарбий ватанпарварлик мавзусидаги 20 дан зиёд насрий, назмий тўпламлар муаллифи, олижаноб инсон Искандар Раҳмоннинг муборак 70 ёшини қутлаб, унинг машҳур "Етти баҳодир марши" оҳангида ёзилган алёр қўшиқ.

Оламда бир одам бор,
Тўй боладай бахтиёр
Бугун унинг шаънига
Алёр айтамыз, алёр.

Алёр айтамыз, алёр,
Хурсандчилик бизга ёр.
Етмиш йил ёнидамиз
Дўст бўлиб Етмиш Баҳор!

Етмишга етмиш ёши,
Берди юртга тўй оши.
Бир довондан ошдим деб,
Осмоңда бугун боши.

Алёр айтамыз, алёр,
Ошқоралик бизга ёр.
"Йўлдаги гуллар"-бизмиз,
Қилишганмиз дил изҳор.

Унга кўнгул боғладик,
Дўст бўлишни чоғладик.
Ниятимиз бир чикди,
Қор-қилдан узоғладик.

Бўлар бола бошидан,
Кулган гўдак ёшидан.
Ҳозир ҳам кулгига ўч,
Қойилмиз бардошидан.

Давраларнинг гули у,
Яхшиларнинг кули у.
"Жон фидо Ватанга" дер
Қалбининг булбули у.

Журналист ва ёзувчи
Кўп китоблар ёзгучи.
Минг бир мавзу тоғлади,
Дардингизни ёзувчи.

Берганмисиз эътибор,
Дўстимиз хўп сервикор.
Унвони подполковник,
Генерал келбати бор.

Етмиш Баҳор-баримиз,
Унинг аскарларимиз.
Кўлда "Ҳарбий алифбо".
"Ўзбек аскарларимиз".

Бор унинг ўз удуми—
Ҳамиша гул мавсуми.
Бизларни шайдо қилган,
Дўстимиз табассуми.

Бугун яхши ниятда,
"Оила ва Жамиятда"
Баҳор алёрин айтдик
Баҳорий кайфиятда.

Келгайдир шундай замон,
Қолмагай юртда ёмон,
Искандар Раҳмон каби,
Инсонлар бўлса омон!

Алёр айтамыз, алёр,
Алёрнинг давоми бор.
Яна алёр битишга,
Тўлан Табассум тайёр!

Тўлан ТАБАССУМ,
Тошкент, «Табассум» маҳалласи.

Торт, пиширик, таом ва салатлар тайёрлашни тез ва арзон нарҳда ўргатаман.
Тел: 170-18-86

Чирчиқ шаҳри, 8-микрорайондаги 3 хонали уй сотилади. (4-қават).
ТЕЛ: 8-370-71-2-25-34

КҮЙ (21.03 — 20.04). - Ҳафтанинг биринчи ярмида зарур юмушларингизни муваффақият билан амалга оширасиз. Оилангиз даврасида ҳордик чиқарасиз.

СИГИР (21.04 — 21.05). - Беғам ва осойишта кунлар сизни кутмоқда. Ўз бизнесингизни очиб ва давом эттириш учун қулай ҳафта.

ЭГИЗАКЛАР (22.05 — 21.06). - Оила аъзоларингиз ва ота-онанинг билан бўлган муносабатларингиз яхшиланади. Янги танишлар орттирасиз.

КИСКИЧБАҚА (22.06 — 22.07). - Ҳар қандай саёҳатдан бахри-диллингиз очилади. Қолган вақтингизни эса уй-рўзгор ишларини бажаришга бағишланг.

МУНАЖЖИМЛАР

АРСЛОН (23.07 — 23.08). - Ҳафтанинг биринчи ярмини ўз соғлигингизни яхшилашга бағишланг. Ўз режаларингизни амалга оширинг.

БОШОҚ (24.08 — 23.09). - Ўз кўри-нишингизга эътибор қаратинг. Ҳафтанинг иккинчи ярмида эса сарф-харажатларингиз ошиб кетиши мумкин.

ТАРОЗИ (24.09 — 23.10). - Ушбу ҳафтада бироз ёлғиз қолиб, фикрларингизни жамлаб олганингиз маъқул. Моддий аҳволингизни яхшилашингиз керак.

ЧАЁН (24.10 — 22.11). - Дўстларингиз билан кўнгулли учрашувлар ўтказасиз. Бирок, асосий эътиборингизни ўз ишингизга қаратишни унутманг.

БАШОРАТИ

ЎҚОТАР (23.11 — 21.12). - Ажойиб ютуқларни қўлга киритасиз. Эзгу ниятларингиздан бири амалга ошади. Сирларингизни ўзгалар айтмаганингиз маъқул.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12 — 20.01). - Билмиларингиздан фойдалансангиз катта ютуқларни қўлга киритасиз. Янги режаларингизни амалга оширасиз.

ҚОВҒА (21.01 — 18.02). - Меросга оид муаммоларингиз билан шуғулланасиз. Лавозимингиз ошиши ҳам қутиломоқда.

БАЛИК (19.02 — 20.03). - Севгилингиз билан бўлган муносабатларингиз янада мустаҳкамланади. Хориждан дўстлар орттиришингиз эҳтимоли бор.

Ўзи айбим нима эканини билмайман. Лекин эсимни танибманки, менга онамдан бошқа ҳеч ким жилмайиб қарамаган. Тўғрироғи, оила аъзоларим мени унча хушламайди, назаримда. Байрам уқодиёналарда ҳам энг яхши совгалар уқом учун. Дадамнинг эрка-

жуда яхши кўрадимиз. Фақат дадангнинг бироз феъли оғирроқ. Ундан хафа бўлма, - деб кўнглимни кўтармоқчи бўлдилар. Бироз ховуримдан тушган бўлсам-да, юрагимдаги шубҳа тарқалмади. Вақти келиб, мактабни тамомладим.

"Бизнинг зотимизда оиласидан ажраган йўқ, шаънимизга иснод келтирма", - деб ота-онам мени келинлик уйга олиб келиб қўйдилар. Тўғри, бу гапларни сенга айтишим яхши эмас, би-

Мактубларингиздан бири

Онам гаплари юрагимда қандайдир исмсиз туйғуларни уйғотди. Йўқ, мен отамдан ва қариндошларимдан хафа бўлмадим. Аксинча, уларга жуда раҳим келди. Чунки маҳалламизда тўртта ўғли бору битта ҳам қизи йўқ бир оила яшарди. Ўша ота-онанинг холи ҳавас қиларли бўлмади. Болалар уйланганидан сўнг хотинининг измидан чиқолмай қолишди. Ота-онанидан хабар олишмасди. Кўни-кўшни уларга ачиниб билан қараб, "Шўрликларнинг ҳеч бўлмаса битта қизи бўлсайди, шу кўйга тушмасмиди", деб қўйишарди. Дадам наҳот шуларни тушуниб етмаса? Ахир, қиз бола ҳам фарзанд-ку! Бу дунёда тирноққа зор кўнглилар қанча?... Онагимга раҳим келди. Қиз туғди, деб у кишининг бошларига қанча балолар ёғилмаган, дейсиз. Яхши ҳамки, укам туғилиб, бошлари таъна-маломатлардан биров қутулибди. Худо кўрсатмасин, яна қиз туққанларидими?..

Баъзан уйланиб қоламан. Оиласида тўнғич фарзанди ўғил туғилишини истаганлар, қиз ҳам, ўғил ҳам Аллоҳнинг ўз бандасига инъом этган бебаҳо тўғфаси эканига ақли етмасми? Ёшларнику ёш, кўп нарса ни тушунамайди десак, бу борада кўпни кўрган ота-оналар ҳам ёшлардан ўтиб тушади. Мен эндигина мактабни тамомладим. Қиз боланинг тақдирини бор вақти келиб бир хонадонга узатиламан. Онаминг қисмати менда, менинг тақдирим фарзандимда тақдорланмасин, дейман. Авваламбор, кизми, ўғилми умри билан берган бўлсин. Ўратган эгам ҳеч бир бандасини ноумид, беиз қилмасин. Мактубим орқали айтмоқчи бўлганим, оталар, уларга фақат қизлари жону жаҳон меҳрибон бўлишини унуттирмасан. Қиз бола дунёнинг нариги бурчагидан бўлса ҳам, кўнгли ота-онасига тортаверди. Яхши кўрган неъматини ота-онасига илинади. Шундай экан, қиз боланинг дилини орғитиб, уни меҳрингиздан махрум қилманг, азиз оталар. **Мактубни У. АДИЗОВА тайёрлади.**

ҚИЗ БОЛА ФАРЗАНДА ЭМАСМИ?!

лашлари ҳам укамга аталган. Бошида бунга аҳамият бермадимми ёки мурғак қалбимни яқинларимга нисбатан салбий фикр бўлмаганми, хуллас, бошқалардек бобомга, бувимга, дадамга эркалик қилгим келарди. Аксарият ҳолларда эса...

Болалигимда-ку қариндошларимнинг бекеҳрлиги, жеркишларига ақлим етмасди. Бирок, ўсмирлик пайтларимда бошқа дугоналаримдек дадамга эркалик қилолмаслигим дилимни оғритарди. Отам нима сабабдан мени хушламаслигимга ҳеч тушунолмасдим. 7-синфда ўқиб юрган кезларим Наврўз байрами арафасида синфимиз қизлари атлас кўйлак киймоқчи бўлишди. Ҳаммамиз шунга келишди. Яқин дугонани Шаҳло дадаси, онаси икковига икки кийимлик атлас олиб келганини айтиб қолди. Мен ҳам дадангнинг атлас олиб беришларини жуда истаганим учун, уларга бу ҳақда айтдим. Жавоб эса юрагимга ўқдек қадалди:

- Мен қиз боланинг латта-путтаси сотиладиган бозорни билмайман! Ўқраб йиғлаганимча хонамга отилдим. Ёшиқни ичкаридан маҳкамлаб, кечгача ётоғимда юм-юм йиғладим. Отамнинг менга бу қадар бекеҳрлиги хусусида ўйларканман, туйқус қалламга: "Балки, унинг ўғай қизидирман", деган хаёл келди. Танамдан совуқ тер чиқиб, онаминг хузурига чопдим. У гапларимни эшитиб туриб, маънос торттиб қолди. Онаминг авзойидан шубҳаларим асосланди, гўё. Бироздан кейин онам қўз ёшларини рўмоннинг учига арта туриб:

- Гулрухсор, қизгинам. Ҳеч қачон бундай шайтоний хаёлларга бориб юрма. Мен ҳам, отанг ҳам ўзингнинг ота-онангиз. Икковимиз ҳам сени

Бошқа қизлар қатори менинг ҳам орзу-ҳавасларим бисёр эди. Аммо уйимиздаги бувим бошлиқ "ҳокимият" "қиз бола ўқигани билан шаҳар ололмаслиги"-ни, "қиз болага пул сарфлаш фирт аҳмоқнинг иши экани"ни таъкидлаб, умидларимни ҳали унмай туриб, пайхон қилишди. Менинг кучим эса яна кўзёшларим ва онамга етарди. Яна шўрлик онамга зарда қилдим:

- Бу уйда ҳамма мени ёмон кўради! Отам ўз қизидай қўрмайди. Бувим билан бобом ҳеч қачон менга яхши гапирмаган. Уларга нима ёмонлик қилганман?! Айбим нима менинг?!

Онажоним гапларимни эшита туриб, ўқиб-ўқиб йиғлади, сўнг сочларимни силаб, аста гап бошладилар:

- Болажоним, биласан отанг тўнғич ўғил. Буving билан бобонг тўйимиздан кейин ўғил неваранинг тараддудига туриб қолишди. Бўйимда сенинг борлигинг гумонаси билингани захотиёк, отанг, бобонг, буving ўғил болалар исмини танлашга туриб қолишди. Ҳатто, отангнинг туғилган кунинида бешик тўйлар белгиланди. Вақт-соати келиб сен туғилдинг. Болажоним, фарзандим қиз туғилганини эшитиб, қайнона-қайнотам биров марта ҳам туғруқхонага боришмади. Отанг эса, мени туғруқхонага олиб бориб, сенинг туғилганини эшитганича бошқа ҳолимдан хабар олмади.

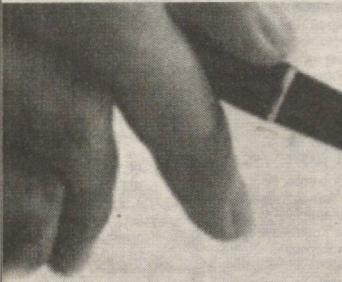

роқ сенинг кўз ёшларингга чидай олмапман, қизим. Туғруқхонадан орзу-ҳаваси қайтдим. "Қиз туққан келин", деб қайнонам — буving бошимга не кунларни солмади. Отангни-ку айтмасам ҳам бўлади.

Орадан икки йил ўтиб, укам туғилди. Ана шундан сўнг онагинангни кўксига бироз офтоб тегди...

фақат қизлари жону жаҳон меҳрибон бўлишини унуттирмасан. Қиз бола дунёнинг нариги бурчагидан бўлса ҳам, кўнгли ота-онасига тортаверди. Яхши кўрган неъматини ота-онасига илинади. Шундай экан, қиз боланинг дилини орғитиб, уни меҳрингиздан махрум қилманг, азиз оталар. **Мактубни У. АДИЗОВА тайёрлади.**

ТЕСТ

Ишларингиз юришмаганда "Бугун омадим келмади" деб афсусланган, "Шу ишни кеча қилганимда бошқача бўлармиди?!" деган хаёлга борган пайтларингиз бўлиб турадимиз? Баъзи одамлар ўзларига омад келтирадиган қунларни, кимлардир омадли рақамларни ҳис қиладилар.

гизнинг исми, туғилган санангизда жами нечта рақам борлигини билиш кифоя. Мана шу маълумотларни бир устунга ёзиб, ёнидан нечтадан ҳарф борлигини белгилаб қўямиз. Келинг, яхшиши, 1972 йил 25 январда туғилган Қосимов Аббос Алиевич мисолида кўриб чиқамиз.

Аббос — 5 та ҳарф
Алиевич — 7 та
Қосимова — 8 та
Йигирма бешинчи — 14 та
Январь — 6 та
Бир минг тўққиз юз етмиш саккизинчи йил — 33 та.

Мана, Аббос Қосимовга омад ва бахт келтирадиган рақамларни аниқлаб олдик. Улар 5, 7, 8, 14, 6, 33 экан. Мабодо, сиз-

ҳам мумкин. Энг муҳими, сиз ана шу рақамлардан кундаоик ҳаётда кенг фойдаланишингиз мумкин. Қандай қилиб дейсизми? Оддийгина. Масалан:

- ✓ лотерея ўйинларида уларни ютуқ чиқадиган рақам сифатида белгилашингиз;
- ✓ ўзингиз учун уларга мос хонадон, телефон, автомашини давлат рақамини танлашингиз, ёки ҳозир борларига солиштириб, қанчалик бахтли яшаётганингизни аниқлаб олишингиз;
- ✓ турли шартномаларни имзолаш, сафарларга бориш, учрашувларни тайинлаш, муҳим тадбирларни ўтказиш қабилар учун ана шу рақамлар қатнашган кунларни танлашингиз (дарвоқе, яна ўша Аббос Қосимов мисолида оладиган бўлсак, дейлик, у муҳим учрашувни нафақат қайсидир ойнанинг бешинчи санасига, балки айнан 7-ойга, яъни 5 июлга белгиласан, иши юришиши эҳтимоли икки қарра ортади. Агар учрашув вақтини ҳам 14:00 га тайинласан, омади келди, деяверинг!);
- ✓ шунингдек, бирор иш учун иккита санани мўлжал қилиб олиш ҳам мумкин. Айтайлик, дам олиш уйига ойнанинг 5-санасида бориб, у ердан 14-сананда қайтмиш;
- ✓ шифокор қабулига бориш, меҳнат таътилига чиқиш каби тадбирларни ҳам айнан омадли

рақамларингиз ако этган саналарга белгилаганингиз маъқул.

Хуллас, бахтли, омад келтирувчи рақамларингиздан кундалик ҳаётингизда кенг фойдаланинг ва ижобий натижасини ўзингиз кўрасиз. Шунингдек, сизнинг омадли рақамларингиз билан яқунланадиган сонларга ҳам эътибор қаратинг. Юқоридаги мисолимизда бу 5, 15, 25 ва ҳоказо; ёки 7, 17, 27 ва бошқалар. Бу сонлар қатори ҳам сизга омад келтиради.

Рақамлар қаторини тартибга келтирганда қуйидагиларни ёдда тутинг:

1. сонлар қаторидаги рақамларнинг бирортаси исми шарифингиз ва туғилган санангизни ҳисоблаганда чиққан сонларнинг энг йиригидан катта-роқ бўлмаслиги керак. Аббос Қосимов мисолида энг катта сон 33 эди. Демак, рақамлар қаторида шу сондан катта сон бўлмаслиги лозим;
 2. омадли рақамлар қаторингизни ёдлаб олинг. Бунинг иложини қилолмасангиз, уларни қоғозга ёзиб қўйинг ва вақти-вақти билан таққорлаб туринг.
- Хуллас, сонлар сизга омад келтириши учун улардан кундалик ҳаётда эътибор билан фойдаланиб бориң.

ДАРМОН тайёрлади.

МУВАФФАҚИЯТ АРИФМЕТИКАСИ

Аммо омадли кунларни аниқлаш осон иш эмас. Бунинг учун ойлар, балки йиллар давомида бўлиб ўтган воқеаларни, қачон қувончли, яхши ишлар бўлгани-ю, қачон иш юришмаганини таҳлил этиб бориш лозим бўлади. Табиийки, ҳар бирингизда "бахтли ра-

қамларни аниқлашнинг оддий-роқ усули йўқми?" деган савол туғилди. Албатта, бор! Нумерология соҳаси ҳар бир одамга хос ва мос бўлган бахтли рақамлар занжирини аниқлаш имконини беради. Бунинг учун паспортингиздан исмингиз, фамилиянгиз, отан-

нинг ҳисоб-китобингизда иккита бир хил сон чиқиб қолса, улардан бирини 10 га кўпайтиринг. Масалан, иккита 4 сон бўлса, бирини 10 га кўпайтириб, 40 га айлантрасиз. Бахтли рақамларингизни эслаб қолиш осон бўлиши учун уларни ўқиб бориш тартибидан ёзиб олишингиз

ДУШАНБА 22

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.40 «Тохлинома»
8.40 ТВ анонс.
8.45 «Олтин мерос».

наси». 1-қисм.
«Болалар сайёраси»:
17.40 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».

18.00 «Даврининг боласи» ахборот дастури.
18.10 «Кувнок дўмбоқчалар».

ти!»
18.30 «Ижтимоий химоя йил»-га бағишланади: «Матонат».

17.50 Курсатувлар тартиби.
17.55 Мультфильм. «Кундуз амакининг хижоялари».

19.50 «Саломат бўлинг»/рус/.
20.00 «Пойтахт» ахборот дастури/рус/.
20.15 «ТВ юрист»/рус/.

7.00 «Бодрое утро».
8.00 «Талкин».
8.30 «Малахов +».

18.30 «Хабарлар» (рус)
18.50 «Муסיкий тайм».
19.10 «Жди меня».
20.00 «На пути к сердцу».

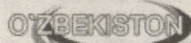
TV-MARKAZ

07.00 «Премьера» (узб)
07.30 Узбек наволари
08.00 «Премьера» (рус)
08.30 Мировые хиты

4.00 «Доброе утро»
8.00 Новости
8.05 Телеканал «Доброе утро».

4.00 «Доброе утро!».
7.00 «Окханные дни. Иван Букин».

СЕШАНБА 23

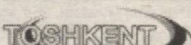
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 ТВ анонс.
8.40 «Олтин мерос».

17.40 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».

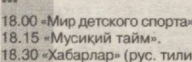
7.00 «ЯНГИ ТОНГ»
8.00 «Даврининг боласи»
8.10 «Олти хақонгашта».

13.00 «ДАВР»
13.10 «Афсона ва ҳақиқат» илмий-маърифий дастури.

7.30 Салом, Тошкент!»
8.35 «Эгизаклар»
9.05 «Телекурьер-маркет».

18.50 «Эгизаклар».
19.25 «Муסיка SMS».
20.00 «Пойтахт»/рус/.

7.00 «Бодрое утро».
8.00 «Хабарлар» (рус)
8.20 Мультфильм.

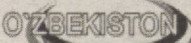
TV-MARKAZ

07.00 Узбек наволари
08.00 Марказ NEWS (узб)
08.10 Узбек наволари
08.20 Марказ NEWS (рус)

8.30 «Малахов +»
9.30 «Контрольная закупка»
10.00 «Агент национальной безопасности».

10.50 ПРЕМЬЕРА. «Таинственный остров». Теле serial.

ЧОРШАНБА 24

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 ТВ анонс.

риал.
11.50 «Юртим бўйлаб» дастури: «Дупли».

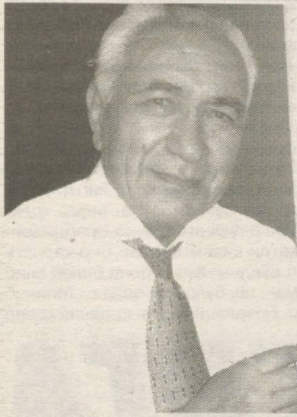
ка етаклар».
17.55 «Минг бир ривоят».
18.00 «Талваса». Видеофильм.

7.00 «ЯНГИ ТОНГ»
8.00 «Даврининг боласи» ахборот дастури.

14.00 «Ишқомли уй».
14.40 «Тасвир ва таассурот».
15.00 «ЯНГИ КУН».

7.30 Салом, Тошкент!»
8.35 «Эгизаклар».
9.05 «Телекурьер-маркет».

7.00 «Бодрое утро».
8.30 «Малахов +».
9.30 «Детективы».

ЕТСАМ ЎЗИНГА

Роҳат қилурман боқсам юзингга,
Минг гулнинг рангин суртганми унга?
Бахтим кўрурман қараб кўзингга,
Не бўлмай эркан етсам ўзингга?

Йўлларда кўрсам шодон бўлурман,
Сўзлашмай кетсанг вайрон бўлурман,
Юз ўйга бориб гулдай сўлурман,
Не бўлмай эркан етсам ўзингга?

Учар юлдуздек учиб юрарсан,
Тоғда оҳудек чўчиб юрарсан,
Борлиқ жаҳондан кечиб юрарсан,
Не бўлмай эркан етсам ўзингга?

Киргил сўзимга - бергил муродим,
Ҳайдар-ла ташла ҳаётда одим,
Етсин дилингга минг оху додим,
Не бўлмай эркан етсам ўзингга?

ҲИҚМАТЛАР

Дейдилар: одамни алам йиглатади,
Елғизлик етимлик ва гам йиглатади.
Аламу гамларни гуноҳкор этманг,
Аслида одамни одам йиглатади.

Эр-хотин ажрашда йўқдир бир савоб,
Икки томон аламдан чекар изтироб.
Уртада ох, болалар гариб-нотавон,
Болаликнинг дунёси бўлғайдир хароб.

Қудачилик, дер минг йилчилик,
Эмас асло тобе-қулчилик,
Қиз берганлар қул бўлди, деманг,
Икки ён тенг бўлса гар, бўлар тинчлик.

Битта душман кўп душман,
Икки душман тўп душман,
Аптомишот ўзбекка
Мингга бўйра кўп душман.

КЕЛГИН

Тун эгнига илди кўйлагин,
Келар унга дардим сўйлагим,
Юлдузларга айтиб бўзладим,
Сен келмадинг...

Ишончлар чоқидан сўкилди,
Соғинчлар бўйинимга тўкилди,
Илингга минг бора юкундим,
Сен келмадинг...

Умр- бу поёнсиз армонлар,
Илондай чирмашар гумонлар,
Бағримни ўртади ҳижронлар,
Сен келмадинг...

Айрилиқнинг шаробин ичдим,
Армонларнинг бўйнидан кўчдим,
Гуноҳларнинг боридан кечдим,
Кел, энди...

Илоё, қуриблар кетсиней бари,
Сендай бевафодан юрайин нари,
Сени унутмоққа интилган сари,
Мен сени негадир соғинавердим.

Кўзларимга боқиб кулганларингни,
Унутиб бўларми суйганларингни,
Богланиб қолдим деб куйганларингни,
Мен сени барибир соғинавердим.

Яшайлман -оввора, жонларим ҳалак,
Бир ёнимда шайтон, бир ёним малак.
Билмайман, мен ўзи қайсинга керак,
Мен сени қаттиқроқ соғинавердим.

*Тазетхонларимиз
ижодидан*

Шараф курсисига ўтирса жоҳил,
Заҳар манзилига айлантиради.
Ёрдамга келади худбину баҳил,
Дунёни қиргинга шайлантиради.

Эркалар ҳижронга бардошли кўринар,
Лекин ичи ёнар унсиз қоврилиб,
Алам изтироблар кўзидан билинар,
Эркак жони йиғлар елга соврилиб.

Маҳаллада гар бўлса ночор,
-Мен бойман! -деб керилма зинҳор,
Авал ночорга муруват айлаб,
Сўнг керилгин эй, сармоядор!

Об-ҳаво ҳеч қачон бир хил турмайди,
Ҳаёт соат эмас бир хил юрмайди.
Укубатда умрим қобкетар дема,
Саодат келади; юзин бурмайди.

Дили пок инсонга тухмат балоси
Қисқартирар экан қабр йўлини.
Кўзин тикиб жонга тухмат балоси,
Тигга урар экан жирканч қўлини.

Ялқовларга қариллик тез етиб келар экан,
Йилдек узун кунлар соғлигин юлар экан,
Харакатсиз томирлар торайишиб
қуңдан кун
Қирққа чиқмай кексалик гулдаста
тутар экан.

ОЙ БЎЛИБ

Ой бўлиб, ҳам кун бўлиб,
Деразангдан боқаман.
Шаршара дарё бўлиб,
Тунда чироқ ёқаман.

Кунга сен боқсанг гўзал,
Билгил дилим тафти бу.
Ойга сен боқсанг гўзал,
Бедор туним аҳди бу.

Тунда сен ёқсанг чироқ,
Бу кўзимнинг нуридир,
Тингласанг сен бир қўшиқ,
Бу дилимнинг дуридир.

Гулга сен боқсанг агар,
Унда меҳрим бўйи бор.
Елга сен тутсанг қулоқ,
Севгимизнинг куйи бор.

Сенга, жоним, боқаман,
Жумлаи борлиқ бўлиб,
Бир кара Ҳайдар томон,
Бахтимга ёрлик бўлиб.

Ҳайдар МУҲАММАД

Не қилай, чақирсам етмас овозим,
Наҳот англамадинг кўнглимнинг розин.
Мен асиранг, сен бўл кўнглим сарбози,
Мен сени, не қилай, соғинавердим.

Сезмасанг рангларим сомонлигини,
Бир умр кўнглим сен томонлигини,
Тилайман жонингнинг омонлигини,
Мен сени барибир соғинавердим.

ИЛТИЖО

Сени дилдан қувиб оқланмоқ бўлдим,
Гуноҳларим ювиб покланмоқ бўлдим.
Бу дайди туйғудан сақланмоқ бўлдим,
Нечун мени йўлларингда адо этдинг.

Савдолар кўп, қайга урай бошимни,
Тақдир нечун синар ҳадеб бардошимни.
Энди сен ҳам оқизмагин кўз ёшимни,
Тинч, осуда кунларимдан жудо этдинг.

Ўйлагандим қоқинсам ҳам топдим паноҳ,
Савоб дея топинганим экан гуноҳ.
Умидларим шиша мисол синди ногоҳ,
Йўлларингда ўзлимни фидо этдим.

Сенсиз менинг ҳолим забун, руҳим хароб,
Куним ўтар хабар кутиб, йўлинг қараб.
Яна қанча синовларинг бордир ё раб,
Раҳм қилгил, мени бошқа адо этма.

Санобар ХЎЖАМУРАТОВА,
Қорақалпоғистон Республикаси,
Манғит шаҳри.

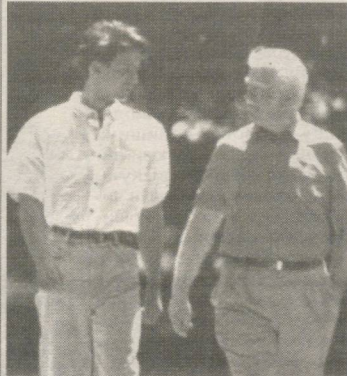
НИМА? НЕГА? НИМА УЧУН?**ИНСОН ҚАЧОН УЛҒАЯДИ?**

18-20 ёшларга бориб, инсон ҳаётидаги кескин ўзгаришлар ва улғайиш даври ўз якунига етади. Унинг танаси тўлиқ шаклланиб бўлади, бўйининг ўсиши ҳам тўхтади. Инсон керакли билим, малака ва кўникмаларга эга бўлади, онги ҳам ривожланади.

Улғайиш ўз хатти-ҳаракатлари, гап-сўзлари учун жавобгарликни ҳис этишни, меҳнат қилиб ўз таъминоти учун керакли маблағ топишни аналатади.

ЎСМИРЛИК ДАВРИ НИМА?

Инсон ҳаётида болалиқдан катта ёшга ўтиш даври ўсмирлик деб аталади. Одатда, 12 ёшдан 18 ёшгача бўлган оралик ўсмирлик даври ҳисобланади. Аммо одамни ўраб турган муҳит, табиий шароитлар, шахсий хусусиятларга қараб ўсмирлик даври эртароқ ёки кечроқ бошланиши ва камроқ ёхуд узокроқ давом этиши мумкин.

12 ёшдан бошлаб болалар нафақат тез ўсадилар, балки улар танасида ҳам сезиларли ўзгаришлар юз беради. Ўғил болаларнинг овози пастлашиб, соқол-мўйлов ўса бошлади. Қизларда эса сут безларининг ривожланиши кузатилади. Ҳар икки жинс вақилларида ҳам қўлтиқ ости ва жинсий аъзолар атрофида мўйлар пайдо бўлади.

ИНСОН ТАНАСИНИНГ ТУЗИЛИШИ

Инсон танаси ҳаёт кечириш учун зарур бўладиган кўплаб вазифаларни, хатти-ҳаракатларни бажаришга мослашган. Бу фаолиятни амалга ошириш учун инсон танасида бир қанча асосий аъзолар тизими мавжуд. Булар қуйидагилар: қон айланиш, овқат ҳазм қилиш, ҳаракатланиш, нафас олиш, хил ва қолдиқларни чиқариш тизимлари.

ТАНАНИНГ КИСЛОРОД БИЛАН ТАЪМИНЛАНИШИ

Инсон танасидаги ҳар бир аъзо, ҳар бир тўқима доимий равишда озуқа ва ксилоруд олиб туриши лозим. Уларни мунтазам равишда зарур озуқа моддалар ва ксилоруд билан таъминлашда ҳамда зарарли хилтлардан тозалаб туришда қон айланиш тизими муҳим роль ўйнайди. Бунда барча зарур моддалар қонга сўрилиб, у билан бирга қон томирлари орқали аъзоларга ва тўқималарга етиб боради ҳамда уларни озиклантиради.

ИНСОН ТАНАСИНИНГ ЭНЕРГИЯ ВА ҚУЧ БИЛАН ТАЪМИНЛАНИШИ

Танамизга зарур бўладиган энергия ва кучни нафас олиш ва овқатланиш орқали оламиз. Нафас олишимизга ёрдам берадиган аъзоларимиз нафас олиш аъзолари деб аталади. Озиқ-овқатларни чайнаш, ютиш, ҳазм қилишга ёрдам берадиган аъзолар эса фанда овқат ҳазм қилиш тизими деб номланади. Айнан овқатнинг ҳазм бўлиш жараёнида танамиздаги барча аъзолар зарур куч ва энергия олади.

ИНСОННИНГ ҲАРАКАТЛАНИШИ

Яшаш учун инсон доимий ҳаракатда бўлиб туриши лозим. Танамизда бу вазифани бажарадиган аъзолар тизими мавжуд. Инсон таянч-ҳаракат тизими аъзолари ёрдамида ҳаракатланади. Унинг асосини скелет, яъни суяклар ва мушаклар, ҳамда пайлар ташкил этади. Улар асаб тизими воситасида ҳаракатланиб турилади. Ҳар сафар биз бир жойдан иккинчи жойга юрганимизда, куч талаб этадиган ҳаракатларни бажарганимизда, танамиз ҳолатини ўзгартганимизда таянч-ҳаракат тизимимиз ишлайди.

БУЙРАКЛАР

Буйрак инсон танасидаги муҳим аъзолардан бири ҳисобланади. У қонни озуқа моддаларни ҳазм қилиш ва қайта ишлаш пайтида ҳосил бўлган зарарли моддалар ва хилтлардан тозалаш учун хизмат қилади. Танадаги қон томирлар орқали оқиб, буйрақдан ўтганда ана шу хилт ва зарарли моддалар буйрақда ушланиб қолади. Яъни буйрақларимиз ўзига хос филтёр вазифасини ўтайди. Йиғилиб қолган бу хилтлар буйрақда сийдикка айланиди ва сийдик чиқариш аъзолари орқали ташқарига чиқариб юборилади.

БИЗ ҚАНДАЙ ЮРАМИЗ?

Инсон ҳам табиатдаги бошқа барча тирик жонзотлар каби юриш қобилиятига эга. Бу вазифани эса танамиздаги бир-бири билан ўзаро боғланган бир қанча аъзолар бажаради. Инсон танасида скелет, яъни суяклардан ташкил тоғланган мушаклар асос бор. У танамизни тик ушлаб туради. Суяклар уст томонидан мушаклар ва пайлар билан қопланган. Мушакларнинг қисқариши суякларни ҳаракатга келтиради. Мушаклар фаолиятини эса мия бошқариб туради. Бунинг учун мия мушаклар билан асаб тоналари орқали боғланган.

Ана шу тоналар орқали мушакларга миядан қисқариш ёки бўшашиш ҳақида топшириқлар келиб туради. Мана шу топшириқларнинг натижаси ўлароқ инсон ҳаракатланади.

ДАРМОН тайёрлади.

САРВҚОМАТ БЎЛАЙ ДЕСАНГИЗ...

Жисмоний зўриқиш тушиши, оёқлар панжаси остки қисмида биологик фаол нуқталарнинг кўплиги ва қон айланишининг ўзига хос хусусияти (қон томирлари тананинг бошқа қисмларига қараганда камроқлиги) боис оёқлар алоҳида эътибор талаб қилади. Қуйида аёллар оёқлари соғлиги ва гўзаллиги учун нималар қилиши лозимлиги ҳақида сўз юритилади.

Аваллабор пойфазалга алоҳида эътибор бериш лозим: у иложи борича қулай бўлиши ва оёғингизни оғритмаслиги керак. Бўлар-бўлмас мода кетидан куваверманг: бугун чиройли ва модада бўлган пойфазал кияман деб эртага оёқ қийшқлиги ва қадоқ ортириб олишингиз ҳеч гап эмас. Албатта, чориқ ёки латта шиппак кийиб юринг демокчи эмасмиз. Лекин ҳеч бўлмаганда бир жуфт қулай туфлингиз бўлгани маъқулки, уни кийганда оёғингиз роҳатлансин. Юқори пошнадан ҳам воз кечингиз келмаса керак-а? У ҳолда юқори пошнали пойфазални вақти-вақти билан жуда зарур деб ҳисоблаган жойларга кийиб борганингиз дуруст. Чунки ҳар кун бундай пошнада юришингиз зарарли. Шунингдек кум ва майсазорда ялангоёқ юриш кони фойдадир. Уйда эса оёқ тагини уқаловчи шиппаклар кийиб юрган маъқул. Бунақаси ҳозир ҳар бир бозорда "массаж тапочкалари" номи билан сотилаяпти-ку.

Шуни билангики, оёқларга эътибор аввало гигиенадир. Оёқларни ҳар кун атирсовун билан илқ сувда (сув ҳарорати 37°дан ошмасин) ювиш лозим. Тери куруқ бўлса, бола-ларга мўлжалланган совунлардан фойдаланинг. Ваннага оёқни тетиклаштирувчи ва терини юмшатувчи аралашмалардан кўпинча. Булар жумласига доривор ўтлар, айникса, мойчечак ва марвак (шалфей)ни киритиш мумкин. Оёқларингизни камидан 15 минут илқ сувга солиб ўтиринг. Сўнг махсус кремлар суртишингиз мумкин. Шундан кейин оёқларингизни уқаласангиз (массаж қилсангиз) жуда фойдали бўлади. Бундай уқалашда ҳаракат панжа учидан товонга томон йўналтирилади.

1. Оёғингиз тагини қаттиқ ишқаланг, айникса товон ва панжалар бириккан ўрта қисмини кучлироқ эз-гиланг.

2. Панжалар оёқ қафтига бириккан жойларни айланма ҳаракат тарзида уқаланг.

3. Ҳар бир оёқ бармоғини яхшилаб тортинг, эгинг ва букинг. Агар оёқ қафти ёки панжаларида оғриқли нуқталар бўлса, уларни айникса кучлироқ, то ёқимсиз (оғриқли) сезгини ҳис қилмай кўйгунингизча массаж қилганингиз маъқул. Оёқларни уқалашда пастдан юқорига: оёқ қафтидан тизга ва тиззадан сон қисмига қараб ҳаракат қилиш лозим.

Дарвоқе, дағал сочқ ёки махсус массаж қўлқопчалари энди-гина бошланганда целлюлитнинг олдини олишда асқотади. Фақат шуни эсда тутинг: томирлар кенгайиши бор бўлса, оёқларни уқалаш қатъиян ман қилинади.

Маълумки, аёлларимиз чиройли оёқлар деганда силлик, туқ қопламаган оёқларни назарда тутушади. Халигача оёқдаги туқларни йўқотишингиз энг оддий ва кенг тарқалган усули соқол оладиган устара ҳисобланади. Оёқдаги туқларни қириб ташлаш жараёни энгиллаштириш учун оёқни совунлаш эмас, балки гел ёки махсус кўпиклардан фойдаланган маъқулдир. Бу воситалар терини юмшатади ва туқлардан халос бўлишда оғриқ тугдирмайди. Бундан ташқари, бундай воситалар таркибида шифобахш ўсимликлар экстракти бўлиб, бу тирналган жойларни даволашда асқотади. Шунингдек, бундай воситалар таркибидаги ёғлар терини куруқлаш қилишдан сақлайди. Туқларни қириш уларнинг тез ўсишига олиб келади ва бу жараён такрорланиб туради. Шу боис

маслик керак.

Энди оёқлардаги қадоқлар ҳақида сўз юритайлик. Умуман олганда қадоқ бу – терининг ўзини химоя қилиш реакциясидир. Доимий босим ва ишқаланиш таъсирига учраган жойларда тери қаватлашиб, қалинлашади, қадоқ пайдо бўлади. Бунга асосий сабаб қўпол ва ноқулай оёқ кийимидир. Бундай пойфазалда кўп юриш оқибатида оёқ терисиде қуруқ қадоқлар пайдо бўлади. Баъзан аёллар оёқларидаги қадоқдан қутулиш учун новшади спирт ёки

истеъмол содаси кўшилган илқ сувда оёқлар терисини ивйтиб, терининг қаватлашган қисмини пинцет билан юлиб ташлайдилар. Биз буни маслаҳат бермаймиз. Чунки қадоқлар замбуругли инфекция натижаси ҳам бўлиши мумкин. Шундай экан қадоқлардан қутулишдан олдин шифокорга мурожаат қилиб кўринг. Ишонаверингки, шундай қилсангиз, даволаш бутунлай бошқача тус олади. Стерженсимон қадоқлар ҳам бўлади. Оёқдаги терининг қаватлашиб дағал холга келган жойига диққат билан қараганингизда бундай қадоқни ажрата оласиз. Уларни ўзингизча йўқотишга уринманг. Чунки уларда тери ичиде чуқур жойлашган қаттиқ, стерженсимон ўзақ бўлади. Уларни фа-

қат мутахассис даволаши мумкин. Юмшоқ, сувли қадоқлар оёқ кўп терлаганда оёқ панжалари ва товон атрофида пайдо бўлади. Сувли пуфакчани дезинфекцияланган игна билан оҳиста тешиб, унга зелен-ка суртиш керак. Пуфакча устидеги терига зарар етказмасликка ҳаракат қилинг. Бордию зарар етган бўлса, ярага дезинфекцияловчи воситалар ёрдамида ишлов беринг, сўнгра уни боғланг ёки бактериаларни ўлдирувчи пластир ёпиштириб қўйинг.

АМАЛИЙ ТАВСИЯЛАР

✓ **Агар оёғингиз доимо совуқ бўлса**, у ҳолда оёқларингизни ювганингиздан кейин кўшимча ваннадан фойдаланинг. Бунда аввал икки минут давомида оёқларингизни илқ сувга солиб туринг, кейин бир неча секундга совуқ сувга солинг. Буни икки-уч марта такрорланг ва албатта оёқларни совуқ сувда чайиш билан якунланг. Бу оёқларда қон алмашилини яхшилайдиди ва иммунитетни оширади.

✓ **Агар оёқларингиз кўп терласа**, шунчаки эътиборсиз бўлманг. Гигиена лозим даражада бўлмаса, замбуруг инфекцияси ривожланиш хавфи бор. Хўш нима қилиш керак? Авваллабор оёқларни дезодорант-совунлар билан яхшилаб ювиш, шундан сўнг уларга махсус порошоклар ёки терлашга қарши мўлжалланган аэрозоллар сепиш лозим. Янги бодринг, лимон пўчоги ва куруқ чой солинган ваннада оёқларни ювиш терлашга қарши қўллаш мумкин бўлган усуллардан ҳисобланади. Ҳафтада бир марта эман пўстлоғи қайнатмасида оёқларни ювиб туриш ҳам жуда фойдалидир.

✓ **Агар оёқларингиз тез чарчаганинги ҳис қилсангиз**, у ҳолда ҳар кун кечқурун махсус гимнастика қилинг. Бундай гимнастикада машқлар ялангоёқ ҳолда бажарилади:

→ оёқ учиде ва товонларда юриб кўринг;

→ ўтирган жойингизда оёқ панжалари билан майда буюмларни кўтаринг ва оёқ қафти билан думалоқ нарсаларни (масалан, оёққа суртадиган крем идиши ёки кичик коптоқча, зўлдир кабилар) у ёқдан-буёққа думалатинг;

→ оёқларингиз қафтини ёнламасига қилиб юриб кўринг;

→ фақат ҳар кун тоза пайпоқ кийишгина эмас, балки 2-3 кунда бир марта пойфазал алмаштириб туриш ҳам зарур.

✓ **Агар тўпиклар ишиша бошласа**, вақти-вақти билан оёқларни тепага кўтариб, чалиштирган ҳолда уларга дам бериб туринг. Жуда баланд пошнали туфли ва баданинг бирор қисмини сиқиб турувчи кийим киявериш (масалан, чулкилар учун резина тақш) ҳам маъқул эмас, чунки бунда қон айланиши қийинлашади.

Юқориде келтирилган тавсиялар аёлларимизга оёқлар соғлиги ва чиройлилигига эришувларида оз бўлса-да ёрдам беради, деган умиддамиз.

Н. ИМОМОВ тайёрлади

СЕМИРИШНИ ИСТАСАНГИЗ...

Ҳозирги пайтда кўп кишилар ортиқча вазндан қийналаётганлиги ҳақида тез-тез эшитиб қоламиз. Лекин озгина семиришни истайдиганлар ҳам топилади. Халқ табобатида оддий ва ишончли усуллар ҳам борки, улар озгинлик муаммосини хал қилишда ёрдам беради.

САБЗАВОТ ВА МЕВАЛАР

Таркибида эфир мойи бўлгани учун иштаҳа очигча ёрдам берадиган воситалардан ташқари, оддийгина сабзавот ва мевалардан ҳам фойдаланиш мумкин. Уларнинг таркибида ҳам ошқозон шарбатини кўп миқдорда ишлаб чиқарадиган махсус воситалар мавжуд.

БОДРИНГ. Бу ажойиб сабзавот таркибида ҳам иштаҳа очадиган эфир моддаси ва кўплаб кислоталар бор. Ҳар кун оқватланишдан олдин бир дона-

дан бодринг ейиш тавсия этилади. Бодринг нафақат иштаҳани очади, балки бошқа таомларнинг тез ҳазм бўлишига ҳам ёрдам бериб, асаб ва эндокрин тизминини мустаҳкамлайди.

ЕРКАЛАМПИР (Хрен). Ерқалампирли ажойиб дорини етарлича ғамлаб олиш мумкин. Бунинг учун ерқалампир илдини йирик қирғичдан чиқарилиб тенг миқдорда асал билан аралаштирилиб, музлаткичда сақланади. Ҳар кун оқватланишдан 10 дақиқа олдин 1 чой қошиқ

ушбу аралашмадан истеъмол қиласиз. **ОЛМА.** Олманинг таъми ва хушбўйлиги таркибида олма ва лимон кислотаси, шунингдек, эфир кўплигидан далолат беради. Иштаҳа очиш учун эса нордон олмалардан кунига 2-3 дона энг. Тиббиётчи олимларнинг айтишича, олма тананинг қаршилиқ қилиш қувватини ошириб, кексайишнинг олдини ҳам олар экан.

Иштаҳа очадиган ўтлар дамламаси. Бу аралашма қуйидагича тайёрланади. Тирноқдек аччиқ қалампир, мингбарг (тысячелистик), эрмон (польн), лимонўт (душица) ўтларидан 1 ош қошиқдан олиниб устига 1 литр ароқ қуйилади. Унинг қопқоғи маҳкам беркитилиб, 21 кун қоронғи хонада сақланади. Бу аччиқ ва тахир аралашма ҳар кун

бир чой қошиқдан оқватланишдан олдин ичилади. У нафақат иштаҳани очади, балки оқват ҳазм қилиш жараёни ҳам яхшилайдиди.

НУҚТАЛИ УҚАЛАШ

Шарқ табобатида энг оддий иштаҳа кўзгайдиган усуллардан бири нуқтали уқалашдир. Иштаҳа очадиган нуқталар жинжалоқдаги тирноқ остига жойлашган. Уни уқалаш учун:

→ Аввал қафтар бир-бирига ишқаллаб иситилади, сўнг курсаткич бармоқнинг учи билан зарур нуқта босилади. Бунда оғриқ сезилиши керак. Нуқталар 20 дақиқадан уқаланса қияф.

Бу усул оқватланишдан 20 дақиқа олдин, ҳар кун уч маҳал бажарилади. **ДИЛБАР ВА ХАМИДА тайёрлади.**

501 Ёшим 68 да. Аёлим вафот этган. Ҳозир Москва шаҳрида яшайман. Ўз уйим бор. Фарзандларим хорижда, ҳаммаси уй-жойли, ёлғиз яшайман. 48 ёшгача бўлган, Москва шаҳрида яшашга рози бўлган, пазанда, ораста, келишган (ўзбек ёки тожик) аёлга уйланиб, оила қурмоқчиман. Москва шаҳрига бориш учун зарур бўлган харажатларни ўзим тўлайман.
Манзилим тахририятда.
Пўлат ака

502 Ёшим 41 да. Ажрашганман. Тошкентликман. Бир қизчам бор. Ўзимнинг уйимда яшайман. Ишлайман. Меҳнатқаш, озодаликни ёқтирадиган аёлман. 50 ёшгача бўлган, тошкентлик, ишлайдиган, ўзининг уй-жойи бўлган, қизимга оталик қила оладиган бир эркак бўлса танишиб, оила қуриш ниятидаман.
Манзилим тахририятда.
Лола

503 Ёшим 34 да. Асли қашқадарёликман. Касбим шифокор. Тошкент шаҳрида ишлайман. Ажрашганман. Фарзандим йўқ. Келишган, эътиқодли, маълумотли, (иложи бўлса қашқадарёлик), 35-42 ёшгача бўлган, жиддий, диёнатли эркак билан турмуш қурмоқчиман.
Манзилим тахририятда.
Нафиса

504 Ёшим 56 да. Ажрашганман. Тошкентда яшайман. Моддий томондан таъминланганман. Баланд бўйли, уйим-жойим дейдиган эркекман. 45 ёшгача бўлган, (қаердан бўлса ҳам майли), покиза, ибодли, меҳрибон, оилага фойза бера оладиган хушрўй аёл билан танишиб оила қурмоқчиман.
Манзилим тахририятда.
Темур

505 Ёшим 65 да. Пенсиядаман. Аёлим вафот этган. Болаларим уйли-жойли. Гулистонда яшайман. Уй-жойим бор. 60 ёшгача бўлган, (иложи бўлса Гулистонда яшайдиган), оқила, меҳрибон, болалари ташвишидан қутулган ёки ёлғиз бир аёл бўлса уйланиб оила қурмоқчи эдим.
Манзилим тахририятда.
Солижон ака

506 Қизимнинг ёши 31 да. Олий маълумотли, ўқитувчи. Қизим ўқувчиларини жуда яхши кўради, у ишига берилиб кетиб, турмушга чиқишни ҳам кейинга суриб қўйди. Хонадонимиз ўзига тўқ, моддий таъминланганмиз. Қизим озода, пазандаликни жойига қўяди. Мен эса ота сифатида шу қизимнинг бахтини кўрсам, дейман. 36 ёшгача бўлган, ақли-хушли, жиддий йигит бўлса куёв қилган бўлардик.
Манзилим тахририятда.
Салим ота

507 Асли тошкентликмиз. **24 ёшли**, ибодли, кўркам жияним бор. Уй-рўзгор ишларини жойига қўяди. 30 ёшгача бўлган, тошкентлик, ўзининг уй-жойи ва иши бўлган, жиддий, оилани қадрлайдиган эркак бўлса турмушга узатган бўлардик.
Манзилимиз тахририятда.
Гўзалхон.

508 Асли тошкентликман. **Ёшим 59 да.** Аёлим вафот этган. Фарзандларим ташвишидан қутулганман. Моддий томондан таъминланганман. 45-55 ёшгача бўлган, болалари ташвишидан қутулган, бир аёл (иложи бўлса тошкентлик) бўлса, уйланоқчиман.
Манзилим тахририятда.
Зиёдулла

509 **24 ёшли** ажрашган қизим бор. Асли тошкентликмиз. Обрўли ташкилотлардан бирида ишлайди. Бир фарзанди бор, асли тошкентлик бўлган, уй-жойли, ўқимшли, иш жойи тайин бўлган бир йигит бўлса, қизимни узатган бўлардик.
Манзилимиз тахририятда.
Дилдора опа

510 Ёшим 28 да. Жиддий сабаб билан ажрашганман. Тошкентликман. Икки нафар фарзандларим бор. Маълумотим олий, муаллимлик қиламан. 35-40 ёшгача бўлган, баланд бўйли, тошкентлик, олий маълумотли, фарзандларимга оталик меҳрини бера оладиган эркак билан танишиб оила қурмоқчиман.
Манзилим тахририятда.
Гулрух

511 Асли Самарқандликман. **Ёшим 33 да.** Ажрашганман. Икки нафар фарзандим бор. Ораста, уйдаги файзу тинчликни ёқтирадиган аёлман. Фарзанд кўрмаган, ўз уйи бор, оиласини моддий таъминлай оладиган, жиддий, ўз касби ёки иши бўлган (иложи бўлса самарқандлик), эркак билан танишиб турмуш қурмоқчиман.
Манзилим тахририятда.
Карима

512 Ёшим 21 да. Асли тошкентликман. Ҳали турмушга чиқмаганман. Моддий таъминланган оиланинг қизиман. Ораста ва пазанда қизман. 25 ёшгача бўлган, касб-корли, уй-жойли, уйланмаган, тошкентлик, вилоятдан бўлса ҳам тошкентда уйи бўлган, жиддий, ақли йигитга бўлса, турмушга чиқмоқчиман.
Манзилим тахририятда.
Озода

«ОИЛА» БЎЛИМИГА КЕЛУВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!
Бўлимга келиб эълон берувчилар ҳам, манзил олишга келганлар ҳам ёки шу масалада вилоятлардан хат йўллаганлар ҳам тахририятга паспортлари нусхасини топширишлари шарт. Паспортининг нусхаси бўлмаган шахсларга келин ва куёвларнинг манзиллари ёки телефон рақамлари берилмайди.

513 Инсон меҳрга, эътиборга муҳтож. Ташна қалбим ҳар пайшанба газетадан куч олади. Неча йилдирки, "Оила ва жамият"нинг мухлисман. Хусусан, "Қайда ўзи ўша бахт" рўқни ҳам ҳамаша эътиборимда... "Бахт бекати" талабгорларига доимо хайрихоҳ бўлиб келганман. Мен ҳам оила аталмиш бахт ошиёнидан бебаҳраман. Беш ой яшаб-яшамай, ўша беш ойлик ўткинчи бахт эвазига қарийб 15 йилдирки "товон" тўлаяпман, азоб чекаяпман...
Нуфузли олийгоҳда таҳсил олдим. Ёшлик шижоати, интилишлари ўқиб, ўрганишга сарфладим. Учрашиш, танишиш умидида бўлган йигитларга эса эътиборсиз бўлдим. Биз курсдош дугоналар Кумушбиби севгисига хавас қилганмиз. Бир бор кўриш ва бир умр

тувгина, ширингина оила бекаси бўлишни хоҳлайман.
Мени тушунишингизни истардим. Ўн тўрт йилки ёлғизликка маҳкум, оилавий бахтдан маҳрум аёлман. Тўғри, дадилман. Ўз фикрим, қарашларимга эгаман. Бироқ ўзбек аёлиман, муслиманман. (Оллоҳга беадад шукр, куну тун иймон сўрайман).
Ҳассос Зебуннисо айтмоқчи:
Лайли Сотиқдан эрсам-да, дилда Мажнунча ҳаво, Тоғу тош кезгун келур, лекин йўлим тўсгай ҳаё.
Гарчи қалбимда журъат кучли бўлса-да, аёллик шаъни мен учун ҳамма нарсадан устун. Йиллар бўйи ана шу азиз қадриятларимни ардоқлаб яшаяпман. Ибо-ҳаё чегарасидан ўтолмай, йилларни ўтказдим. Ниҳоят журъат этдим... Яна чекинсам, афсус

ҚАЛБИМГА МЕҲР, ИШОНЧ БОР...

севиб-севилишни...
Хуллас, она-оталар розилиги билан турмуш қурдик ва улар ҳаракати билан ажрашдик. Мен ҳам Кумуш биби йиғлаб-йиғлаб келинлик либосини кийгандим. Аммо ундай бахт насиб этмади. Ушанда ёш бўлганман. 18 ёшнинг ўн саккиз минг оламида кезганман. Файзли оиланинг сўлим келинчаги, дилбар бекаси, бахтиёр она бўлишни орзу қилганман. Афсус... Бироқ, Оллоҳга беадад шукрки, дунёларга бергусиз асал қизалоғим бор. Унинг камолидан дилим яйраб, орзу-истак, интилишларимни қалбга жойлаб, неча йилки ёлғиз яшаяпман.
Қизим ҳам газетанинг ашаддий мухлиси. "Қайда ўзи ўша бахт" сажифасидаги бир мактубни ўқиган қизим: "Аяжон, улар билан танишайлик", - деб қолди. Ундан бу таклифни кутмагандим. Негаки, бу ҳақда танишлар гап очса, қизим кескин қарши чиқар эди. Энди эса ўзи таклиф этаяпти.
Аҳил оилада улғайганман. Эл назарида, халқ ичиде юрган аёлман. Бахтли, тахтли оилаларни кўриб, менинг қалбимда ҳам умидлар туғилади. Қизалоғим ёнида ўктам ўғлоним бўлишни жуда хоҳлайман. Куну бўйи иш-рўзгор ташвишларидан толиққан заифа (аёлман ахир) жисмим бир мардона вужд бағрига суянгиси, куч олгиси, елкасига елкадош бўлгиси келади. Орзуманд қалбим ўй-истаклари, изҳорларини бир ҳамдарад ва ҳамкор дил билан ўртоқлашишни истайди. Эҳ... қанчалар истайди...
Ахир мен ҳам аёлман. Менда ҳам қалб бор... Ҳар тонг қалб султони, оилам посбонини тотли нонушта билан сыйлаб, хуш кайфиятда ишга кузатгим келади. Оқшом очик юз, интиқ нигоҳ билан "ҳорманг", дея қарши олсам дейман. Оилавий шодонлик, фарзандлар қувончидан ортиқ бахт бормикан дунёда?! Кўп нарса истамайман. Оддийгина, то-

қилмайманми?! Ахир, дунёдан шундай ўтиб кетмайман-ку.
Аср ёшини ошаган табаррук буми бор эди.
- Болам, дунёдан шундай тоқ ўтасанми? Тенгинг чиқса, турмуш қилгин, кейин афсусланасан, болажоним, - дея кўп такрорлардилар. (Оллоҳ, улардан рози бўлсин).
Энди афсус чекаяпман. Фурсати экан, ўзим каби кемтик қалбли, боши очик сингилларга айтмоқчиман: "Сингилгинам, аввало биринчи бахтингни қўлдан берма. Ҳеч имкони бўлмаса, унда мен каби ўй-хаёл, иккилаш билан умрингни беҳуда ўтказма. Бахт учун кураш, бахтингни топгин".
Кимгадир дунёлар ваъда қилолмайман. Аммо қалбимда меҳришонч бор. Бу меҳр фарзандигагина эмас, ўнлаб фарзандларга ҳам етади, деб ўйлайман. Бир нарсани аниқ айта оламан. Мени қадрлаганим, мен ҳам қадрлайман. Ҳеч бир қалбга сира озор етмасин, дейман. Ҳеч қачон ҳеч кимга сира озор бермаганман, бермайман ҳам.
Мени тушунган инсон билан оила қуриб, қўша-қаришни хоҳлайман. Менга ҳам тўқис оилавий бахт насиб этар, балки...
Истардимки, "Қайда ўзи ўша бахт" бекатидан умидвор барча инсонларга бахт-қувонч насиб этсин. Мен барчага бахт тилайман. "Оила ва жамият" барча хонадонларга шодлик, хушбахтлик улашсин.
Изҳоримга дилдош қалбларнинг "иншо"сини кутаман. Мактуб ёзинг, учрашайлик, гаплашайлик. Излаган имкон топади. Бахт изласак, уни топармиз, ахир.
РОҲАТ (Манзилим тахририятда).
БАСИРА тайёрлади. ТЕЛ: 133-04-50

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

Фойдаланилмаган кўлэмалар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб берилмайди.
«Шарқ» наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти - 20:00.
Босишга топширилди - 19:00.
E-mail: oilavajamiyat@rambler.ru
oilavajamiyat@mail.ru

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА
Бош муҳаррир: 134-86-91
Қабулхона: (тел. ва факс) 133-28-20
Бош муҳаррир ўринбосари: 134-25-46
Оила, табриклар, эълонлар: 133-04-50
Бўлимлар: 133-04-35, 134-25-46
Бухгалтерия: 132-07-41
МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент - 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.
«Олой» бозори ёнида.
Web-site: oilavajamiyat.uz
Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

ҲОМИЙ: «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик компанияси
ОБУНА ИНДЕКСИ - 176
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида **0169**-рақам билан **11.01.07**да рўйхатга олинган.
Буюртма Г - 932. Формати А-3, ҳажми 4 табоқ.
Адади - 10965
Саҳифаловчи — **Ш. БАРОҚОВ**
Рассом — **Н. ХОЛМУРОДОВ**
Навбатчи — **Н. ИМОМОВ**
Мусахҳих — **С. САЙДАЛИМОВ**
1 2 3 4 5